

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quid, & quotuplex sit condito? parag. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT V.

De consensu conditionato.

§. I.

Quid, & quosplex sit conditio.

I. Matrimonium (sicuti, & ceteri contractus) potest, quantum ad præsens institutum facit, duplici modo contrahi. Primo, absolute, ut, *Te in uxorem duco*. Secundo, sub conditione, ut, *Te uxorem duco, si tuus Pater approbaverit*. Qui duo modi contrahendi, valde differunt; Consensus enim absolutus vult, & de facto parit eodem ipso momento, quo exhibetur translationem dominii in corpus: At conditionatus vult quidem eandem dominii translationem, sed vult, eam non haberi, si apposita conditio deficiat, lege Gasp. Hur-

* G. Hur-
rad. d. 7.
diff. 1.

rad. a. 2. Hinc, fit, ut Matrimonium absolute consensu celebratum, nihil expectare debeat, ad suos effectus producendos. Debeat, vero celebratum consensu conditionato; suspenditur enim perfectio contractus, usque ad adventum conditionis: Nam propterea nihil interim innovandum, nec conjuges se, ut tales tractare queunt.

3. Jam vero ejusmodi conditionum divisiones varix sunt, Prima divisio; Alia est de præsentem: ut, *Te duco, si virgo es*. Alia de præterito: ut, *Te duco, si Sacro interfuisti*; Alia de futuro: ut, *Te duco, si Panormum te transferes, si tantum dotem dabis, &c.*

4. Secunda divisio. Quæcunque ex dictis conditionibus potest esse de re impossibili Physicè, ut, *si volabis, si volasti, &c.* vel, de re admodum difficili, quæ æquiparatur impossibili, immo, & impossibile vocatur, ut, *si montem aureum mihi dotaveris*, vel, de re impossibili moraliter, id est, de re turpi, seu contra leges, ut, *si mendacium dixeris, &c.*

Rursus potest esse de re possibili, sive necessaria, ut, *si cras oriatur Sol*, sive contingente, ut, *si Navis ex Asia venerit*.

5. Tertia divisio. Hæc contingens potest esse, vel solum dependens à tua potestate; nam ideo dicitur potestativa, ut, *si venatum*

ibis; Vel casualis, ut, *si cras fulgurabit, si Navis ex Asia venerit, &c.* hæc enim in tua potestate non sunt, Vel mixta, id est partim dependens à tua potestate, partim à potestate alterius, ut, *si officium à Rege impetraveris*, id enim dependet à me acceptantia, & à Rege officium conferente.

6. Hic te moneo, has contingentes conditiones non raro apponi, tanquam terminos, vel tanquam diem præfixum, non tanquam conditiones, ut, *Duco te, si morietur meus pater*, id est, *quando morietur*.

7. Quarta Divisio admodum notanda, Conditionum alia est, quæ inest contractui, & à contractu exposcitur, sine qua scilicet contractus esse non potest, ut, *Te duco, si tu consenseris*. Alia, quam contractus ipse non exigit, nec tamen est contractui contraria, ut, *Si pater consenserit, si mendacium dixeris, si furtum feceris, &c.* Alia, quæ ipsi contractui contraria est, ut, *Te ducam, si non transtuleris dominium tui corporis ad prolem generandam*.

8. Quinta denique. Alia est positiva, ut sunt præcedentes, præsertim, quando dependent ab altero ex conjugibus, ut; *Te duco, si Romam adiveris*. Alia est negativa, ut, *Te duco, si Romam non adiveris*.

9. Adverto Primo, aliquos nihil distinguere inter Matrimonium conditionatum, & consensum conditionatum; Sed certe Sanch. b. bene docet, consensum posse esse conditionatum, Matrimonium vero nequam, quia nimirum, quando consensus est conditionatus, nullum adhuc est verè Matrimonium; at, quando deinde purificata est conditio, fit verum Matrimonium, quod jam nullo modo conditionatum est, sed absolutum, quia per adventum conditionis transit in absolutum. Vides ergo, quomodo Matrimonium nunquam est, nisi absolutum; Moneo nihilominus, nos, & Doctores passim uti hac voce Matrimonii conditionati, per illam solum significantes, tunc Matrimonium nondum esse perfectum.

10. Adverte Secundo, quando inferius sæpè dicemus, per aliquas conditiones ex dictis vitari contractum Matrimonii, sensum esse; tunc Matrimonii contractum esse nullum. Quando autem dicemus, aliquam ex iisdem conditionibus rejici, seu haberi pro non adjecta, sensum esse contractum esse vali-

validum, de conditione autem illa nihil esse validum, de conditione autem illa nihil esse laborandum, cum habenda sit perinde, ac apposta nequaquam fuisset. Sed per singulas conditiones discurremus.

§. II.

Matrimonium sub conditione presentis, vel praterita.

11. **C**ONditio de presentis, vel de praterito non suspendit Matrimonium, seu non reddit illud conditionatum, sed, vel est certò Matrimonium, vel certò non est. Ratio ducitur ex natura contractus conditionari cuiuscunque. Si enim conditio existit, vel extitit, iam purificata est conditio, & consequenter certò contractus obligat: si verò non existit, vel non extitit, iam non adest conditio, & consequenter contractus vitatur, & certò non obligat, quia solum sub illa voluit, se obligare contrahens. Ita Sanchez. a. aliique.

12. Extenditur hæc doctrina ad conditiones turpes; quamvis enim mox dicturi sumus, conditionem turpem de futuro vitare contractum, & illum reddere nullum, tamen eadem conditio turpis de presentis, vel praterito, sicuti non suspendit contractum, quia, ut dictum est, conditio de praterito, vel presentis certo existit, vel certo non extitit, ita non vitat. Ratio autem differentie est, quia, ex turpi de futuro, allicerentur homines ad turpia patranda, si contractus sustinendus esset, media illa turpi conditione fututa: at hoc inconveniens non adest in turpi de presentis, vel de praterito, cum tunc supponatur, delictum iam fuisse patratum, ergo non est, unde non sustineatur.

13. Extendatur etiam eadem doctrina data n. 11. ad conditiones de presentis, vel de praterito, physice impossibiles; id, quod colligetur ex dicendis mox §. 5. & videri possunt Pontius, b & Castropalaus e extendentes; Thomam verò d Sanchez non extendentem.

14. Inquires. Ad valorem Matrimonii requiritur ne cognitio existentia talis conditionis, v. g. si sic tecum contrahat puella, si es nobilis, vel, si habes, vel, si habuisti officium à Rege, tecum contraho: necesse ne est, ut ipsa

sciat tuam nobilitatem, vel tuum officium? Quod, si non novit, dicendum ne est, non statim, sed solum, quando noscet, fore validum Matrimonium?

15. Respondeo. Ita putat Coninck. e Ra- e Coninck. rio est, inquit, quia ad Matrimonium opus d. 29. dub. est, ut uterque contrahens sciat consensum l. 1. m. 6. alterius. At in casu hoc, dum puella nescit tuam nobilitatem, non potest tibi notus esse ejus consensus, quia, si sub conditione sibi ignota consentit, non minus ejus dissensus conjici potest, quam assensus.

Confirmatur, quia id esset, ac si diceret puella; *Accipio te in virum, vel non accipio, quo pacto certum est, esse invalidum Matrimonium.*

16. Verùm Sanc. & G. Hurt. f quos se- f G. Hurt. quitur Castrop. g merito putant, fore statim ead. d. 7. validum Matrimonium, si vera est conditio. diff. 2. Ratio est, quia puella non consentit sub conditione nobilitatis; vel officii sibi noti, sed g Castrop. sub conditione nobilitatis, vel officii, si hæc pal. d. 2. existant, hunc autem consensum jam tu p. 11. §. 1. cognoscis, licet non cognoscas illum, ut procedentem à cognitione nobilitatis, vel officii.

Ad consumationem dic, esse disparitatem maximam, quia formula illa, nec assensum, nec dissensum determinatè significat, cum in casu nostro clarè significetur, ut dictum est, consensus determinatus sub existentia conditionis, licet non sub notitia illius.

17. Ex dictis igitur, erit quidem necesse, ut puella cognoscat, an tu sis nobilis, vel officium obtinueris, ut videat, an Matrimonium fuerit validum, nec ne, non verò, ut illud validum fiat.

§. III.

Sub Conditione de futuro necessario.

1. **A** Conditione de futuro necessario, ut, *Duco in uxorem Bertam, si cras Sol orientur*, non suspenditur contractus Matrimonii, sicuti, nec ceteri contractus. Ratio est, quia prædicta conditio, tam ad suspendendum consensum, quam ad demonstrandam consensum certitudinem, apposta esse censetur: ut sensus sit demonstrativus, non conditionatus sic: *Sicuti certum est, cras oriri Solem, sic certum est me Bertam ducere.*

Fff 2

2. Quod